

Advies van 19 februari 2025

over een ITAA-ontwerp van “Norm inzake de opheffing van de Algemene controlenorm en inzake de uitvoering van exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden opdrachten”

Executive summary

De Hoge Raad heeft aandachtig geluisterd naar de mondelinge toelichting die door de vertegenwoordigers van het ITAA werd gegeven tijdens de gedachtewisseling met de leden van de Hoge Raad van 13 januari 2025 en kennis genomen van de bijkomende schriftelijke toelichtingen – op verzoek van de Hoge Raad – van 13 februari 2025 vanwege het ITAA omtrent het (aangepast) “ontwerp van norm inzake de opheffing van de Algemene controlenorm en inzake de uitvoering van exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden opdrachten”, zoals door de Voorzitter en de Ondervoorzitter van het ITAA op 13 februari 2025 voor advies aan de Hoge Raad voorgelegd.

In navolging van de gedachtewisseling en de vaststellingen op basis van de door de vertegenwoordigers van het ITAA verstrekte toelichting op 13 januari 2025 en 13 februari 2025, formuleert de Hoge Raad een **GUNSTIG ADVIES** omtrent voormeld ontwerp van norm **MITS tegemoet wordt gekomen aan de in onderhavig advies opgesomde opmerkingen**.

De Hoge Raad verzoekt het instituut om de gevraagde toelichtingen en aanpassingen van het ontwerp binnen de maand na onderhavig advies aan de Hoge Raad over te maken.

Gelet op de nood aan een coherent normatief kader, toepasselijk op de economische beroepen, dringt de Hoge Raad er bovendien op aan dat het ITAA en het IBR op korte termijn toepassing maken van hun normatief initiatiefrecht om de (gezamenlijke) *Norm met betrekking tot de contractuele controle van KMO's en kleine (i)vzw's en stichtingen en de gedeelde wettelijk voorbehouden opdrachten bij KMO's en kleine (i)vzw's en stichtingen* (afgekort: “KMO-norm”) inzake het toepassingsgebied aan te passen en tegelijkertijd bij te werken, onder meer gelet op de vermelding van de sinds 2019 achterhaalde wetgeving en de invulling van de lijsten van gedeelde wettelijk voorbehouden assurance-opdrachten (bijlagen 5 en 6 van de KMO-norm).

In dit verband gelast de Hoge Raad de instituten om binnen de zes maanden volgend op dit advies een ontwerp van aanpassing van de (gezamenlijke) “KMO-norm” voor advies/ter goedkeuring aan de Hoge Raad voor te leggen.

A. Inleiding

1. Op 28 november 2024 hebben de Voorzitter en Ondervoorzitter van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants (hierna ITAA)¹, respectievelijk de heren Bart VAN COILE en Vincent DELVAUX, de Hoge Raad aangeschreven met het verzoek een advies uit te brengen over “*een ontwerp van norm inzake de opheffing van de Algemene controlenorm en inzake de uitbreiding van het toepassingsgebied van de Norm met betrekking tot de contractuele controle van KMO’s en kleine (i)vzw’s en stichtingen en de gedeelde wettelijk voorbehouden opdrachten bij KMO’s en kleine (i)vzw’s en stichtingen*”. De (gezamenlijke) Norm met betrekking tot de contractuele controle van KMO’s en kleine (i)vzw’s en stichtingen en de gedeelde wettelijk voorbehouden opdrachten bij KMO’s en kleine (i)vzw’s en stichtingen wordt hierna afgekort als de “KMO-norm”.

Op 13 januari 2025 heeft er over dit ontwerp van norm een gedachtewisseling tussen de vertegenwoordigers van het ITAA en de leden van de Hoge Raad plaatsgevonden.

In antwoord op het schrijven om bijkomende toelichting van 4 februari 2025 vanwege de Hoge Raad, hebben de Voorzitter en Ondervoorzitter van het ITAA bij hun schrijven van 13 februari 2025 een aangepaste versie van het ontwerp van norm met aangepaste titel “*ontwerp van norm inzake de opheffing van de Algemene controlenorm en inzake de uitvoering van exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden opdrachten*” gevoegd.

Dit “ontwerp van norm” is door de Raad van het ITAA uitgewerkt in het kader van zijn bevoegdheid om technische normen en aanbevelingen, specifiek voor de uitoefening van het beroep van accountant en belastingadviseur, uit te vaardigen en openbaar te maken. Deze bevoegdheid van de Raad van het instituut is gebaseerd op artikel 72, eerste lid, 2°, van *de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur* (hierna: de wet van 17 maart 2019).

2. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft van de wetgever de opdracht gekregen bij te dragen tot de ontwikkeling van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de economische beroepen, onder meer via het verstrekken van adviezen of aanbevelingen aan het Parlement, de regering of de instituten voor de economische beroepen.

¹ De verkorte benaming van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants is “IBA”, maar in zijn communicatie mag het instituut ook de benaming “*Belgian Institute for tax advisors and accountants*” gebruiken, ofwel verkort “ITAA” (cf. artikel 61, 6de lid, van de wet van 17 maart 2019).

Meer in het bijzonder moet de Hoge Raad verplicht worden geraadpleegd door het ITAA over elke beslissing met een algemene draagwijdte die de Raad van het instituut neemt met het oog op het uitvaardigen van een technische norm of aanbeveling, specifiek voor de uitoefening van het beroep (zoals bedoeld in artikel 72, eerste lid, 2°, van de wet van 17 maart 2019).

De wetgever heeft bepaald dat de Raad van het ITAA niet kan afwijken van een advies dat door de meerderheid van de leden van de Hoge Raad is goedgekeurd, indien het advies een aangelegenheid betreft die betrekking heeft op meer dan één beroep of hoedanigheid (artikel 80, tweede lid, tweede zin van de wet van 17 maart 2019). Daarnaast is voorgeschreven dat de Hoge Raad het hem gevraagde advies binnen de drie maanden moet uitbrengen; zo niet wordt hij geacht een gunstig advies uit te brengen (artikel 80, derde lid, van de wet van 17 maart 2019).

3. Hierna volgt het advies van de Hoge Raad, zoals unaniem goedgekeurd op 19 februari 2025, dit wil zeggen vóór de uiterlijke termijn van 28 februari 2025.

B. Vooraf – Gedachtewisseling tussen de vertegenwoordigers van het ITAA en de leden van de Hoge Raad

4. In zijn schrijven van 17 december 2024 aan de Voorzitter en de Ondervoorzitter van het ITAA heeft de Hoge Raad laten weten dat een gedachtewisseling omtrent het ontwerp van norm nuttig zou zijn.

In het kader van een hybride vergadering van de Hoge Raad op 13 januari 2025 hebben de vertegenwoordigers van het ITAA toelichting gegeven in het kader van een gedachtewisseling met de leden van de Hoge Raad.

Waren hierbij aanwezig als vertegenwoordigers van het instituut: de heren Bart VAN COILE (Voorzitter), Vincent DELVAUX (Ondervoorzitter), Marc VAN THOURNOUT (Raadslid) en Rudi LEYS (Voorzitter Cel normen), mevrouwen Morgane DEPRIEZ (Raadslid), Micheline CLAES (Ondervoorzitter Cel normen) en Liesbet DHAENE (Algemeen directeur).

5. Het op 28 november 2024 voor advies voorgelegd ontwerp van norm betreft vooreerst de opheffing van de *Algemene controlenorm*.

Vervolgens beoogt het ontwerp het toepassingsgebied van de “KMO-norm” uit te breiden en de “KMO-norm” van toepassing te maken op exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden *assurance*-opdrachten.

Tijdens de gedachtewisseling kwamen de volgende aandachtspunten aan bod:

a) Procedure van totstandkoming

6. Op de vraag van de Hoge Raad om de historiek van het ontwerp van norm te schetsen, deelt de vertegenwoordiging van het ITAA mee dat de *Algemene controlenorm*, die reeds van 1991 dateert en vooral van toepassing is voor de bijstandsoopdracht van artikel 3:101 WvV (oud art. 166 W. Venn.), wordt opgeheven. Daarnaast stelt het ITAA dat middels een uitbreiding van het toepassingsgebied van de “KMO-norm” deze “KMO-norm” ook van toepassing wordt gemaakt op uitsluitend aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden *assurance*-opdrachten. De vertegenwoordiging van het ITAA stelt dat het nazicht hierop zal gebeuren via de kwaliteitstoetsing. Een tekst over de technische uitwerking ervan zou momenteel nog in voorbereiding zijn, aldus het ITAA.

b) Uitbreiding van het toepassingsgebied van de “KMO-norm”

7. De Hoge Raad merkt op dat paragraaf 2 van het ontwerp van norm effectief een uitbreiding van het toepassingsgebied van de “KMO-norm” beoogt met “exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden *assurance*-opdrachten”, maar stelt zich de vraag of het hier niet gaat om een eenzijdige uitbreiding en wijziging van paragraaf 5 van de (gezamenlijke) “KMO-norm” die als volgt luidt: “*Deze norm is niet van toepassing op opdrachten die door of krachtens een in België van toepassing zijnde wet- of regelgeving aan de commissaris of uitsluitend aan een bedrijfsrevisor of een accountant, worden toevertrouwd.*”

De vertegenwoordiging van het ITAA geeft toe dat het bestaan van paragraaf 5 van de huidige “KMO-norm” over het hoofd werd gezien en dat het ITAA dit verder zal bekijken.

C. Bijkomende toelichtingen van 13 februari 2025 vanwege het ITAA en aangepaste versie van het ontwerp

8. In het schrijven van 4 februari 2025 vanwege de Hoge Raad werd aan het ITAA bijkomende toelichting omtrent de volgende aandachtspunten gevraagd:

“Na een eerste bespreking kan de Hoge Raad zich terugvinden in het idee van de opheffing van de Algemene controlenorm, maar vraagt hij aan uw instituut om aan te tonen dat de verschillende onderdelen van de Algemene controlenorm door de “KMO-norm” zijn ondervangen. Hierop werd tijdens de gedachtewisseling slechts gedeeltelijk toelichting verschaft door te stellen dat het toezicht op de uitvoering van exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden assurance-opdrachten zal gebeuren via een “inkanteling” in de kwaliteitstoetsing, maar dat een tekst – of minstens de timing – van de technische uitwerking ervan momenteel nog in voorbereiding zou zijn.

Verder stelt de Hoge Raad vast dat de huidige formulering van paragraaf 2 van het ontwerp van norm die een uitbreiding van het toepassingsgebied van de “KMO-norm” beoogt tot “exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden assurance-opdrachten”, een eenzijdige uitbreiding van paragraaf 5 van de “KMO-norm” inhoudt. Tijdens de gedachtewisseling gaf uw instituut aan dat het bestaan van paragraaf 5 van de huidige “KMO-norm” over het hoofd werd gezien en dat dit verder zou worden bekeken.”

Uittreksel uit het schrijven vanwege de Hoge Raad aan het ITAA van 4 februari 2025

9. De Voorzitter en Ondervoorzitter van het ITAA hebben in hun schrijven van 13 februari 2025 de volgende bijkomende toelichtingen verschaft:

- *Inzake de opheffing van de Algemene controlenorm:*

“De Algemene controlenorm omvatte de verplichting aan de gecertificeerde accountant om de verslagen die hij opmaakt in het kader van de uitvoering van “een hem door of krachtens de wet toevertrouwde opdracht aan het Instituut toegezonden worden met het oog op de uitoefening van de confraternele controle”. Deze confraternele controle werd uitgeoefend door de Cel Begeleiding, welke samengesteld was door gecertificeerde accountants.

Door de afschaffing van de Algemene controlenorm, wordt deze verplichting afgeschaft.

De krijtlijnen van de uitvoering van dit confraterneel toezicht werden door de Raad beslist, maar de clusters (Cluster Kenniscentrum en Cluster Kwaliteit) zijn bezig met de concrete implementatie ervan.

De Raad wenst de uitvoering van deze confraternele controle inderdaad in te kantelen in de kwaliteitstoetsing, welke een confraternele begeleiding verzoent met de mogelijkheid om – indien nodig – maatregelen op te leggen. Binnen de periodieke kwaliteitstoetsing zullen verslagen dan ook opgevraagd worden en een aantal voorwaarden getest worden.

De Raad wenst dit toezicht te verruimen naar verslagen die opgesteld worden in het kader van Samenstellingsopdrachten en andere “aan assurance verwante opdrachten”, welke in de toekomst door onze leden zouden kunnen uitgevoerd worden. Dit geldt ook voor verslagen die zullen opgesteld worden in het kader van de nieuwe opdracht van onze leden van assurance van duurzaamheidsinformatie van KMO's.

Deze inkanteling in de kwaliteitstoetsing zal begeleid worden door enerzijds een ondersteuning van de leden en anderzijds een opvolging van het aantal opdrachten dat elk lid uitvoert. De ondersteuning zal gebeuren via het aanbevelen van opleidingen voor het uitvoeren van bijzondere opdrachten en regelmatige updates. De leden zullen ook de mogelijkheid krijgen om op vrijwillige basis ontwerpverslagen te bezorgen aan een nieuwe cel begeleiding en in dit kader begeleiding te krijgen. Deze cel begeleiding zal ook “zitnamiddagen” houden.

Leden die dergelijke opdrachten wensen uit te voeren, zullen zich moeten aanmelden bij het ITAA. Zij zullen verplicht worden om een aantal uren permanente vorming m.b.t deze opdrachten te volgen en het Instituut jaarlijks informeren van het aantal opdrachten dat hij uitvoerde per soort opdracht. Deze opvolging zal gebeuren met een digitale tool, die al beschikbaar is op het ITAA. In voorkomend geval, kan de Raad op basis van deze opvolging beslissen om een bijzondere kwaliteitstoetsing bij betreffend lid uit te laten voeren.

In het kader van de afschaffing van de Algemene controlenorm, heeft de Raad beslist dat gecertificeerde accountants die wettelijk voorbehouden opdrachten uitvoeren, deze opdracht moeten uitvoeren overeenkomstig de KMO-norm.”

Uittreksel uit het schrijven vanwege het ITAA aan de Hoge Raad van 13 februari 2025

- *En verder inzake de uitbreiding van het toepassingsgebied van de “KMO-norm”:*

“In het kader van de afschaffing van de Algemene controlenorm, heeft de Raad beslist dat gecertificeerd accountants die wettelijk voorbehouden opdrachten uitvoeren, deze opdracht moeten uitvoeren overeenkomstig de KMO-norm.

We begrijpen de contradictie enerzijds tussen paragraaf 5 van de KMO-norm en, anderzijds, met een norm die het toepassingsgebied van de KMO-norm uitbreidt. We hopen dat de aangepaste formulering van de ontwerpnorm hieraan tegemoet komt. Deze formulering voorziet dat gecertificeerde accountants de paragrafen van de KMO-norm moeten toepassen in het kader van een exclusief aan de gecertificeerd accountant voorbehouden wettelijke opdracht, en dit met uitzondering van paragraaf 5. De norm voorziet dus niet in een uitbreiding van het toepassingsgebied van de KMO-norm, maar wel in de verplichting voor onze leden om de bepalingen van de norm toe te passen bij de betreffende opdrachten.”

Uittreksel uit het schrijven vanwege het ITAA aan de Hoge Raad van 13 februari 2025

In bijlage bij het schrijven van 13 februari 2025 heeft het ITAA een aangepaste versie van het ontwerp van norm aan de Hoge Raad overgemaakt.

D. Eénsluidend advies van de Hoge Raad

10. De leden van de Hoge Raad hebben aandachtig geluisterd naar de mondelinge toelichting die door de vertegenwoordigers van het ITAA werd gegeven tijdens de gedachtewisseling van 13 januari 2025 en kennis genomen van de aangepaste versie van het ontwerp van norm, alsook van de bijkomende schriftelijke toelichtingen van 13 februari 2025 vanwege het ITAA.

Op basis van alle elementen van het dossier, komt de Hoge Raad tot de volgende beoordeling:

- *Inzake de opheffing van de Algemene controlenorm*

11. Op 30 september 1991 heeft de Raad van het toenmalige Instituut der Accountants (IDAC) de *Algemene controlenorm* aangenomen.

De “KMO-norm” van 12 maart 2019 heeft als toepassingsgebied de *assurance*-opdrachten die gemeenschappelijk zijn aan gecertificeerd accountants en bedrijfsrevisoren.

Bijgevolg is sinds 2019 het toepassingsgebied van de *Algemene controlenorm* van 1991 beperkt tot *assurance*-opdrachten die exclusief wettelijk voorbehouden zijn aan gecertificeerd accountants.

Het hoeft geen betoog dat de *Algemene controlenorm* na 33 jaar verouderd is.

De Hoge Raad kan zich terugvinden in het voorstel van de opheffing van de *Algemene controlenorm*, maar had aan het ITAA gevraagd om aan te tonen dat de **verschillende onderdelen** van de *Algemene controlenorm* door de “KMO-norm” zijn **ondervangen**. Hierop werd tijdens de gedachtewisseling door de

vertegenwoordiging van het ITAA slechts gedeeltelijk toelichting verschaft door te stellen dat het nazicht (op de uitvoering van exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden *assurance*-opdrachten) zal gebeuren via een “**inkanteling**” in de **kwaliteitstoetsing** en een tekst over de technische uitwerking ervan momenteel nog in voorbereiding zou zijn.

In de bijkomende toelichting van 13 februari 2025 licht de vertegenwoordiging van het ITAA toe dat het de wens is van de Raad van het ITAA om de confraternele controle van de *Algemene controlenorm* in te kantelen in de kwaliteitstoetsing. De krijtlijnen van de uitvoering van dit confraterneel toezicht zouden door de Raad van het ITAA reeds beslist zijn, maar de clusters (Cluster Kenniscentrum en Cluster Kwaliteit) zouden nog bezig zijn met de concrete implementatie ervan.

Gelet op hetgeen voorafgaat, moet de Hoge Raad vaststellen dat op heden een tekst of minstens de timing van deze inkanteling nog steeds ontbreekt. Bovendien is het ITAA in het schrijven van 13 februari 2025 niet ingegaan op de concrete vraag van de Hoge Raad om aan te tonen dat de verschillende onderdelen van de *Algemene controlenorm* door de “KMO-norm” zijn ondervangen.

- *Inzake de uitbreiding van het toepassingsgebied van de (gezamenlijke) “KMO-norm”*

12. De Hoge Raad begrijpt de bedoeling van het ontwerp van norm “*om een gelijkaardig normatief kader te scheppen voor de assuranceopdrachten die niet gemeenschappelijk zijn met de bedrijfsrevisoren en deze die gemeenschappelijk zijn.*” (overweging 4 van de aangepaste ontwerp van norm), maar stelt vast dat de wijze van uitwerking van dit idee niet volkomen sluitend is.

Paragraaf 2 van het oorspronkelijk ontwerp van norm bepaalde:

“De Norm met betrekking tot de contractuele controle van KMO’s en kleine (i)vzw’s en stichtingen en de gedeelde wettelijk voorbehouden opdrachten bij KMO’s en kleine (i)vzw’s en stichtingen tot assuranceopdrachten is van toepassing op exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden assuranceopdrachten in de zin van artikel 3, 8° van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur.”

Paragraaf 2 van het aangepast ontwerp van norm bepaalt thans:

“Gecertificeerd accountants moeten de paragrafen van de Norm met betrekking tot de contractuele controle van KMO’s en kleine (i)vzw’s en stichtingen en de gedeelde wettelijk voorbehouden opdrachten bij KMO’s en kleine (i)vzw’s en stichtingen tot assuranceopdrachten naleven bij de uitvoering van exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden assuranceopdrachten in de zin van artikel 3, 8° van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur, met uitzondering van paragraaf 5 van deze norm.”

Op te merken valt dat de woorden “*tot assuranceopdrachten*” in voormelde oorspronkelijke en aangepaste paragraaf 2 overbodig zijn. Vermoedelijk gaat het om een vormelijke onnauwkeurigheid, maar hierdoor kan een correct begrip van deze bepaling in het gedrang komen.

Paragraaf 5 van de “KMO-norm” bepaalt echter uitdrukkelijk:

“Deze norm is niet van toepassing op opdrachten die door of krachtens een in België van toepassing zijnde wet- of regelgeving aan de commissaris of uitsluitend aan een bedrijfsrevisor of een accountant, worden toevertrouwd.”

Op basis van een gezamenlijke lezing van voormelde paragraaf 2 van het aangepast ontwerp van norm en de huidige paragraaf 5 van de “KMO-norm”, stelt de Hoge Raad vast dat gecertificeerd accountants de “KMO-norm”, met uitzondering van paragraaf 5 van de “KMO-norm”, moeten naleven bij de uitvoering van “exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden *assurance*-opdrachten”. Zodoende wordt van paragraaf 5 van de “KMO-norm” – een met het IBR gemeenschappelijke normatieve bepaling die net de toepassing van de KMO-norm op exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden *assurance*-opdrachten uitsluit – **op een eenzijdige wijze afgeweken**; dit stelt volgens de Hoge Raad een probleem.

Indien de oorspronkelijke formulering van een *uitbreiding van het toepassingsgebied van de “KMO-norm”* in het ontwerp van norm was behouden gebleven, zou een voorafgaand voorstel van aanpassing van paragraaf 5 van de “KMO-norm” vereist zijn, waarbij het IBR noodzakelijkerwijs diende te worden betrokken.

De Hoge Raad kan zich voorlopig terugvinden in de aangepaste formulering van paragraaf 2 van het ITAA-ontwerp, waarbij de gecertificeerd accountants de “KMO-norm” *moeten naleven* bij de uitvoering van de exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden *assurance*-opdrachten, *met uitzondering van paragraaf 5 van de “KMO-norm”*. Maar tegelijk oordeelt de Hoge Raad dat de KMO-norm in overeenstemming met de nieuwe ITAA-norm dient te worden gebracht, hetgeen een aanpassing van de KMO-norm noodzakelijk maakt.

In afwachting van een aanpassing van de gezamenlijke “KMO-norm”, verzoekt de Hoge Raad het instituut dan ook om het formeel akkoord van het IBR omtrent deze afwijking op artikel 5 van de “KMO-norm” binnen de maand na onderhavig advies aan de Hoge Raad over te maken.

13. Volledigheidshalve merkt de Hoge Raad op dat de instituten (ITAA en IBR) voorsnog geen enkele bijwerking van de lijsten van gedeelde wettelijk voorbehouden *assurance*-opdrachten die onder het toepassingsgebied van de “KMO-norm” vallen, aan de Hoge Raad hebben voorgelegd.

Nochtans luidt paragraaf 3 c van de “KMO-norm” van 2019 als volgt:

*“De lijsten met gedeelde wettelijk voorbehouden *assurance*-opdrachten die onder het toepassingsgebied van deze norm vallen en waarvoor de Instituten en/of de wetgever de mate van zekerheid hebben bepaald worden opgenomen in bijlagen 5 en 6 bij deze norm. Deze lijsten zullen jaarlijks in onderling overleg worden geactualiseerd door de Instituten en voor advies voorgelegd worden aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.”* (eigen onderstreping)

De Hoge Raad dringt erop aan dat de instituten hiervan werk maken of minstens laten weten dat er geen actualisering nodig is.

14. Ten slotte stelt de Hoge Raad inzake de **inwerkingtreding** van het ontwerp van norm een termijn voor die drie maanden na de datum van het advies van de Hoge Raad niet zou mogen overschrijden. Hij kan zich niet terugvinden in de huidige formulering van paragraaf 3 van het ontwerp van norm die verwijst naar de publicatiedatum op de website van het instituut (“*de norm treedt in werking voor verslagen van opdrachten die exclusief voorbehouden zijn aan gecertificeerd accountant vanaf de 30ste dag die volgt op de publicatie op de website van het IBA*”).

15. Bij wijze van conclusie en in navolging van de gedachtewisseling en de voormelde vaststellingen op basis van de door de vertegenwoordiging van het ITAA verstrekte toelichting op 13 januari 2025 en 13 februari 2025 formuleert de Hoge Raad een GUNSTIG ADVIES omtrent het aangepast ontwerp van norm, zoals voor advies aan de Hoge Raad voorgelegd door de Voorzitter en de Ondervoorzitter van het ITAA via hun schrijven van 13 februari 2025, MITS tegemoet wordt gekomen aan de volgende opmerkingen:

a) Inzake de opheffing van de Algemene controlenorm

- het aantonen dat door de opheffing van de *Algemene controlenorm* in paragraaf 1 van het ontwerp van norm de verschillende onderdelen van de *Algemene controlenorm* door de “KMO-norm” zijn ondervangen;
- het overmaken van een tekst of minstens van de timing van de inkanteling van het nazicht op de uitvoering van de exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden *assurance*-opdrachten in de kwaliteitstoetsing.

De Hoge Raad verzoekt het instituut om deze toelichtingen binnen de maand na onderhavig advies aan de Hoge Raad over te maken.

b) Inzake de uitbreiding van het toepassingsgebied van de “KMO-norm”

- het overmaken van het formeel akkoord van het IBR omtrent de afwijking op artikel 5 van de gezamenlijke “KMO-norm” via onderhavige ITAA-norm;
- het schrappen van de overbodige woorden “*tot assuranceopdrachten*” in paragraaf 2 van het ontwerp van norm.

De Hoge Raad verzoekt het instituut om deze bevestiging en schrapping binnen de maand na onderhavig advies aan de Hoge Raad over te maken.

c) Inzake de inwerkingtreding van het voor advies voorgelegd ontwerp van norm

- het opnemen in het ontwerp van norm van een inwerkingtredingsdatum die ingaat maximaal drie maanden na de datum van het advies van de Hoge Raad in plaats van de voorgestelde formulering van paragraaf 3 van het ontwerp van norm: *“de norm treedt in werking voor verslagen van opdrachten die exclusief voorbehouden zijn aan gecertificeerd accountant vanaf de 30ste dag die volgt op de publicatie op de website van het IBA”*.

De Hoge Raad verzoekt het instituut om deze aanpassing van het ontwerp van norm binnen de maand na onderhavig advies aan de Hoge Raad over te maken.

16. Gelet op de nood aan een coherent normatief kader, toepasselijk op de economische beroepen, dringt de Hoge Raad er bovendien op aan dat het ITAA en het IBR op korte termijn toepassing maken van hun normatief initiatiefrecht om de “KMO-norm” inzake het toepassingsgebied aan te passen aan de ITAA-norm en tegelijkertijd bij te werken, gelet onder meer op de vermelding van de sinds 2019 achterhaalde wetgeving en de invulling van de lijsten van gedeelde wettelijk voorbehouden *assurance*-opdrachten (*bijlagen 5 en 6 van de KMO-norm*).

In dit verband gelast de Hoge Raad de instituten om binnen de zes maanden volgend op dit advies een ontwerp van aanpassing van de “KMO-norm” voor advies/ter goedkeuring aan de Hoge Raad voor te leggen.
